

10.10.2024 r.

Informacja Głównego Urzędu Statystycznego na temat rewizji benchmarkingowej w rachunkach narodowych w latach 1995–2022

Wpływ zmian na główne agregaty makroekonomiczne

Główny Urząd Statystyczny publikuje zrewidowane dane roczne dotyczące produktu krajowego brutto (PKB) w latach 1995–2022 oraz informacje na temat kluczowych zmian wpływających na dynamikę i poziom nominalny PKB.

Rewizja danych wynika z zasad Zharmonizowanej Europejskiej Polityki Rewizji (HERP – *Harmonised European Revision Policy*) rekomendowanej przez Komisję Europejską (KE) wszystkim krajom Unii Europejskiej. Cykliczne przeliczanie danych z obszaru rachunków narodowych i bilansu płatniczego w ramach tzw. rewizji benchmarkingowych ma na celu dostarczenie użytkownikom spójnych i porównywalnych danych w długich szeregach czasowych.

Rewizją w 2024 r. objęto dane roczne i dane kwartalne za okres 1995–2022, we wszystkich obowiązujących układach i klasyfikacjach. Wyniki oraz informacje na temat rewizji danych kwartalnych zostaną opublikowane na stronach GUS 30 października 2024 r.

Dane z obszaru rachunków narodowych opracowane zostały zgodnie z zasadami i koncepcjami zawartymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady nr 549/2013 z dn. 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (ESA2010)¹. Prezentowane obecnie dane zostały zmienione, w porównaniu z dotychczas opublikowanymi, ze względu na konieczność:

- implementacji rekomendacji Komisji Europejskiej (Eurostatu),
- wykorzystania nowych i aktualizacji istniejących źródeł danych, w tym wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 (NSP2021),
- wdrożenia wytycznych zawartych w zaktualizowanym Podręczniku ds. deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych (*Manual on Government Deficit and Debt – MGDD*),
- zachowania ciągłości i porównywalności szeregów danych.

W ramach rewizji benchmarkingowej zmieniony został także rok odniesienia dla rachunków narodowych, ze stosowanego dotychczas 2015 roku na rok 2020.

Wstępne informacje na temat planowanej rewizji w 2024 r. przekazane zostały w ramach komunikacji na temat poprzednich rewizji rachunków narodowych, tj. w 2020 r. i 2022 r. Krótka informacja na temat rewizji danych za lata 1995–2022 opublikowana została także na stronie GUS² w czerwcu b.r.

Wprowadzanie zmian w algorytmach oraz korzystanie ze zaktualizowanych lub nowych źródeł danych jest stałym elementem prac w ramach statystyki rachunków narodowych. Regularne przeglądy pozwalają na dostosowanie metodologii do nowych realiów gospodarczych oraz spełnienie wymogu spójności metod szacowania danych w kontekście międzynarodowym. W bieżącej rewizji danych, kluczowe zmiany zostały wprowadzone zgodnie z zaleceniami Komisji Europejskiej (Eurostatu), i wynikają z cyklicznych weryfikacji dochodu narodowego brutto (DNB) obejmujących okres od 2010 roku. Większość z tych zaleceń wprowadzono już w

¹ Pełen tekst rozporządzenia ESA 2010 dostępny jest na stronie <https://stat.gov.pl/obszarytematyczne/rachunki-narodowe/europejski-system-rachunkow-narodowych-i-regionalnych-esa2010/rozporzadzenie-parlamentu-europejskiego-i-rady-ue-nr-5492013-z-dnia-21-maja-2013-r-,1,1.html>

² Informacja Głównego Urzędu Statystycznego na temat rewizji rachunków narodowych w latach 1995–2022 [Główny Urząd Statystyczny / Aktualności / Informacja Głównego Urzędu Statystycznego na temat rewizji rachunków narodowych w latach 1995–2022](#)

ramach rewizji w 2022 r. Obecnie, dla zapewnienia porównywalności i spójności statystyki rachunków narodowych, najważniejsze zmiany wprowadzono także od 1995 r. Biorąc pod uwagę charakter zmian oraz to, że część z nich była już wprowadzona do rachunków narodowych w 2022 r., ostateczny wpływ bieżącej rewizji na PKB może być zróżnicowany w pełnym szeregu 1995-2022.

W 2024 r. rewizją objęto większość rodzajów działalności gospodarczej prezentowanych według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) oraz wszystkie sektory instytucjonalne, tj. przedsiębiorstwa niefinansowe, instytucje finansowe, sektor instytucji rządowych i samorządowych, gospodarstwa domowe oraz instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych. Zmiany wpłynęły także na wszystkie składowe produktu krajowego brutto mierzonego z trzech stron: strony produkcji, strony wykorzystania i strony dochodowej.

Lista najważniejszych zmian wprowadzonych do statystyki rachunków narodowych w ramach rewizji w 2024 r.

1. Usługi mieszkaniowe w sektorze gospodarstw domowych (1995-2022)

Zmiany w zakresie szacowania produkcji usług mieszkaniowych gospodarstw domowych (obejmujących czynsze umowne i czynsze rzeczywiste) wynikały z rekomendacji Komisji Europejskiej. Weryfikacja miała na celu pełne dostosowanie algorytmów i źródeł danych do wytycznych zawartych w Rozporządzeniu Komisji Europejskiej 2021/1949 w sprawie zasad szacowania usług mieszkaniowych do celów rozporządzenia Rady nr 2019/516 w sprawie harmonizacji dochodu narodowego brutto w cenach rynkowych. Zmiany z tego tytułu za lata 2010 – 2020 wdrożono do rachunków narodowych we wrześniu 2022 roku.

Dalsze zmiany w tym obszarze dotyczyły przyjęcia zaktualizowanego szacunku amortyzacji budynków mieszkalnych, uwzględniającego efekty działalności w ramach gospodarki nieobserwowanej. Nowy szacunek amortyzacji zwiększył wartość produkcji czynszów umownych, która mierzona jest metodą kosztową. Dodatkowo wykorzystano nowe dane o zasobach mieszkaniowych oraz szacunki dotyczące wynajętej powierzchni mieszkaniowej opracowane na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021. Wyniki NSP2021 wpłynęły na wartość usług mieszkaniowych, zarówno w zakresie czynszów umownych, jak i czynszów rzeczywistych.

W rewizji benchmarkingowej w 2024 r. uspójniono dane dla całego szeregu danych, tj. za okres 1995-2022. Zmiany w produkcji usług mieszkaniowych wpłynęły na wartość spożycia indywidualnego gospodarstw domowych przyczyniając się jednocześnie do wzrostu PKB.

2. Produkcja nieobserwowana (1995-2022)

Dane dotyczące gospodarki nieobserwowanej są integralnym elementem statystyki rachunków narodowych, ponieważ zapewniają kompletność obrazu gospodarki narodowej. Dane te dotyczą różnych obszarów działalności gospodarczej, jednak łącznie mają istotny wpływ na wartość PKB. Z tego też powodu statystyka dotycząca gospodarki nieobserwowanej jest przedmiotem regularnych analiz i weryfikacji. Zmiany w tym obszarze wprowadzone w ramach rewizji benchmarkingowej w 2024 r. dotyczyły produkcji realizowanej przez podmioty niezarejestrowane (tzw. praca nierejestrowana) oraz produkcji budowlanej na własne cele finalne w sektorze gospodarstw domowych.

a. Praca nierejestrowana (1995-2022)

Zmiana danych dotyczących produkcji realizowanej w ramach pracy nierejestrowanej wynikała z aktualizacji liczby niezarejestrowanych pracowników i samozatrudnionych. W 2022 r. przeprowadzono rewizję rachunków dotyczących pracy nierejestrowanej za lata 2010-2020 wykorzystując zaktualizowane szacunki oparte na wynikach Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności. W ramach bieżącej rewizji benchmarkingowej wprowadzono kolejne zmiany polegające na:

- aktualizacji danych za okres lat 1995-2009 w celu zachowania spójności szeregu danych i zgodności ze zmianami wprowadzonymi w roku 2022,
- uwzględnieniu w szacunkach cudzoziemców przebywających na terenie Polski powyżej 1 roku,

- uwzględnieniu wyników Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

Zmiany w szacunkach dotyczących pracy nierejestrowanej wpłynęły na wartość produkcji, spożycia gospodarstw domowych, nakładów brutto na środki trwałe i ostatecznie na PKB.

b. Budownictwo na własne cele finalne w sektorze gospodarstw domowych (1995-2022)

Zmiany dotyczące produkcji budowlanej na własne cele finalne realizowanej przez gospodarstwa domowe wprowadzone zostały do statystyki rachunków narodowych w 2022 r. W ramach bieżącej rewizji benchmarkingowej zaktualizowano założenia dotyczące bilansowania zmian wprowadzonych w 2022 r. i, w celu zachowania spójności szeregów danych, oszacowano wartość tej produkcji za okres lat 1995-2009. Głównymi źródłami danych do szacowania produkcji budowlanej na własne cele finalne są wyniki badania Budżet Czasu Ludności (edycje badania z 2013 r. i 2023 r.) oraz badania Rachunek Podaży i Wykorzystania Wyrobów i Usług. Zmiany przyczyniły się do wzrostu produkcji globalnej, nakładów brutto na środki trwałe i PKB w całym szeregu lat 1995-2022.

3. Zmiany w statystyce sektora przedsiębiorstw niefinansowych (2010-2022)

Rewizja rachunków narodowych w zakresie sektora przedsiębiorstw niefinansowych dotyczyła następujących zmian:

a. Dostosowanie w zużyciu pośrednim jednostek sektora przedsiębiorstw niefinansowych (2010-2022)

Zmiany w zużyciu pośrednim wynikały z rekomendacji Komisji Europejskiej i stanowiły kontynuację prac w zakresie przejścia z cen producenta do cen bazowych. Aktualizacja danych w tym obszarze były efektem szczegółowych analiz dotyczących opłat administracyjnych ponoszonych przez przedsiębiorstwa. Sprawozdawczość statystyczna przedsiębiorstw nie dostarcza dokładnych informacji na temat poziomu tych opłat, dlatego też przeprowadzono szczegółową analizę różnych dostępnych zestawów informacji, w tym danych wykorzystywanych do opracowania statystyki sektora instytucji rządowych i samorządowych.

Weryfikacja danych dotyczących opłat administracyjnych spowodowała wzrost zużycia pośredniego i spadek PKB w latach 2010-2022, z wyjątkiem 2021 r. (wyniki przeprowadzonej analizy oraz proces bilansowania zmian przyczynił się do spadku zużycia pośredniego i wzrostu PKB w 2021 r.).

b. Aktualizacja danych dotyczących prac badawczych i rozwojowych prowadzonych na własne cele finalne (2020-2022)

W wyniku cyklicznego przeglądu statystyki dotyczącej nakładów brutto na środki trwałe, zidentyfikowano potrzebę aktualizacji danych o nakładach inwestycyjnych na prace badawczo rozwojowe (B+R) prowadzone w roku 2020. Zmiana danych dotyczących nakładów inwestycyjnych w jednym roku spowodowała konieczność rewizji danych dotyczących zasobów środków trwałych oraz amortyzacji środków trwałych w latach 2020-2022. Zmiany w poziomie inwestycji wpłynęły na wartość PKB w 2020 r., natomiast opracowanie nowej wartości amortyzacji dla producentów rynkowych za lata 2021-2022 nie miało wpływu na poziom PKB.

c. Działalność nieobserwowana w podmiotach zaliczanych do sektora przedsiębiorstw niefinansowych (2018-2020)

Dostosowania w rachunkach narodowych z tytułu działalności nieobserwowanej wynikają z rozporządzenia ESA2010 i rekomendacji Grupy Ekspertów do spraw Dochodu Narodowego Brutto dotyczących kompletności statystyki rachunków narodowych.

W ramach rewizji benchmarkingowej w 2024 r. zaktualizowano wartość szacunków produkcji nieobserwowanej w zakresie spółek cywilnych za lata 2018-2022 oraz jej rozdysponowanie. Nowe szacunki i ich bilansowanie spowodowały zmiany w wybranych transakcjach sektora przedsiębiorstw niefinansowych oraz wartości nominalnej PKB.

d. Nadwyżka netto na własne cele finalne (2017-2022)

Nadwyżka z tytułu produkcji przeznaczonej na własne cele finalne wynika z metodologii ESA2010 i szczegółowych rekomendacji Komisji Europejskiej. Zmiany wprowadzone w ramach bieżącej rewizji polegały na aktualizacji danych o amortyzacji uwzględnionych przy opracowywaniu nadwyżki operacyjnej netto w poszczególnych sekcjach i działach wg klasyfikacji PKD2007. Rewizją objęto jednocześnie dane dotyczące produkcji (w tym produkcji na

własne cele finalne) i zużycia pośredniego w sektorze przedsiębiorstw niefinansowych w latach 2017-2022, co ostatecznie nie wpłynęło na wartość nominalną PKB.

4. Dostosowania w spożyciu indywidualnym gospodarstw domowych (1995-2022)

Zmiany w szacunku spożycia indywidualnego gospodarstw domowych dotyczyły głównie aktualizacji danych na temat prywatnych podróży zagranicznych i wartości przetworzonych produktów rolnych zachowanych do własnej konsumpcji.

a. Aktualizacja danych odnośnie do prywatnych podróży zagranicznych (2004-2009)

Aktualizacja danych polegała na uspoźnieniu informacji na temat wartości wydatków Polaków za granicą oraz cudzoziemców w Polsce z danymi dostępnymi w statystyce bilansu płatniczego, dostępnych za okres od 2004 r. Dane te są wykorzystywane do przejścia z koncepcji krajowej spożycia gospodarstw domowych (tj. wszystkich wydatków konsumpcyjnych poniesionych na terytorium polskiej gospodarki) do koncepcji narodowej (tj. wydatków konsumpcyjnych poniesionych przez Polaków na dowolnym terytorium ekonomicznym). Pierwsza zmiana z tego tytułu miała miejsce w ramach rewizji rachunków narodowych w 2022 r. i objęła wyłącznie szereg lat od 2010 r. W ramach rewizji benchmarkingowej w 2024 r. wprowadzone zmiany objęły okres lat 2004-2009.

Aktualizacja danych odnośnie do prywatnych podróży zagranicznych spowodowała obniżenie szacunku spożycia w sektorze gospodarstw domowych, co znalazło odzwierciedlenie w obniżeniu szacunku PKB.

b. Uwzględnienie szacunków wartości przetworzonych produktów rolnych zachowanych do własnej konsumpcji (1995-2009 i 2018-2022)

Zgodnie z metodologią ESA2010 w danych dotyczących spożycia gospodarstw domowych uwzględnia się dostosowania z tytułu wartości przetworzonych produktów rolnych, które gospodarstwa domowe wyprodukowały na własne potrzeby. Metoda szacunku została opracowana została na podstawie danych statystycznych dotyczących działalności rolnej, w tym danych dotyczących tzw. samozaopatrzenia, wynikach badania Budżetu Czasu Ludności 2013 oraz wynikach badania Rachunek Podaży i Wykorzystania Wyrobów i Usług. Dostosowanie z tytułu przetworzonych produktów rolnych przeznaczonych do własnej konsumpcji, zostało wdrożone w ramach rewizji rachunków narodowych w 2022 r., i objęło szereg lat 2010-2020. W ramach rewizji benchmarkingowej w 2024 r. wprowadzono zmianę z tego tytułu w latach 1995-2009, co zapewnia ciągłość i porównywalność pełnego szeregu danych. Ponadto w związku z dostępnością najnowszych wyników badania Budżet Czasu Ludności 2023 zaktualizowano szacunek przetworzonych produktów rolnych w latach 2018-2022.

Zmiana ta miała dodatni wpływ na wartość produkcji, zużycia pośredniego i spożycia w sektorze gospodarstw domowych, co znalazło odzwierciedlenie we wzroście szacunku PKB.

5. Usługi finansowe i ubezpieczeniowe (1995-2022)

Rewizja rachunków narodowych w obszarze statystyki sektora instytucji finansowych objęła w szczególności metodykę szacowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego w zakresie usług finansowych i ubezpieczeniowych.

a. Usługi finansowe (1995-2009)

W bieżącej rewizji benchmarkingowej dokonano weryfikacji danych w obszarze usług finansowych objętych rewizją w 2022 r. (tj. okres lat 2010-2020) oraz dla zapewnienia porównywalności wyników w całym szeregu, zaktualizowane rozwiązania metodologiczne w tym zakresie zostały wdrożone także w szeregu lat 1995-2009.

Prace w tym zakresie polegały na:

- eliminacji „pozostałych przychodów operacyjnych” oraz „pozostałych kosztów operacyjnych”, odpowiednio z produkcji globalnej i zużycia pośredniego jednostek finansowych, korekcie algorytmu produkcji domów maklerskich, poprawie alokacji produkcji niesprzedanej NBP, produkcji rynkowej banków, domów maklerskich i towarzystw funduszy inwestycyjnych,

- zmianie metody liczenia produkcji globalnej funduszy inwestycyjnych oraz jej alokacji do sektorów instytucjonalnych,
- uwzględnieniu FISIM w produkcji globalnej spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (SKOK) oraz weryfikacji algorytmu produkcji globalnej i zużycia pośredniego dla SKOK poprzez eliminację przychodów/kosztów odsetkowych,
- wdrożeniu nowej metody szacowania transakcji dla małych jednostek finansowych (zatrudniających do 9 pracowników).

Zmiany dotyczące usług finansowych wpłynęły na wartość produkcji globalnej i zużycia pośredniego sektora instytucji finansowych, zużycie pośrednie pozostałych sektorów instytucjonalnych oraz spożycie sektora gospodarstw domowych.

b. Usługi ubezpieczeniowe (1995-2022)

Zmiany w zakresie usług ubezpieczeniowych dla lat 2010-2020 uwzględniały dodatkowe rekomendacje Komisji Europejskiej. W celu zapewnienia spójności szeregów w statystyce rachunków narodowych, w bieżącej rewizji benchmarkingowej analogiczne zmiany wprowadzono w okresie lat 1995-2009.

Działania w zakresie danych dotyczących usług ubezpieczeniowych polegały na:

- zmianie algorytmu obliczania produkcji globalnej ubezpieczeń bezpośrednich oraz produkcji globalnej reasekuracji poprzez wyeliminowanie dodatnich i ujemnych wyników z realizacji lokat oraz uwzględnienie prowizji reasekuracyjnych i udziałów w zyskach,
- zaktualizowaniu metody alokacji produkcji globalnej ubezpieczeń krajowych na sektory instytucjonalne nabywające te usługi ubezpieczeniowe,
- weryfikacji rejestracji kosztów ubezpieczeń majątkowych w zużyciu pośrednim innych sektorów instytucjonalnych,
- zapewnieniu kompletności danych po stronie podaży i wykorzystania gwarantujących spójność statystyki rachunków narodowych w zakresie usług finansowych.

W ramach rewizji benchmarkingowej w 2024 r. zostały również przeprowadzone prace analityczne w zakresie: alokacji importu usług ubezpieczeniowych do zużycia pośredniego i spożycia gospodarstw domowych i szacowania produkcji globalnej zagranicznych oddziałów zakładów ubezpieczeń działających w Polsce. Ze względu na ich mały wpływ na główne agregaty, nowe rozwiązania zostały uwzględnione w rocznym szacunku PKB za 2023 r.

Rewizja danych w obszarze ubezpieczeń wprowadzona została do rachunków narodowych za okres 1995-2022 i wpłynęła na produkcję globalną i zużycie pośrednie sektora instytucji finansowych, a także na transakcje w pozostałych sektorach instytucjonalnych.

Wszystkie zmiany dotyczące usług finansowych i ubezpieczeniowych przyczyniły się w większości do spadku PKB w całym okresie lat 1995-2022.

6. Pozostałe zmiany

Pozostałe zmiany wprowadzone w ramach rewizji benchmarkingowej w 2024 r. dotyczyły szczegółowych transakcji, miały niewielki wpływ na PKB lub wymagały wdrożenia wyłącznie w wybranych latach. Do zmian tych należały m.in.:

a. Spójność statystyki rachunków narodowych i statystyki bilansu płatniczego (2004-2022)

W 2014 r. zharmonizowano standardy metodologiczne dotyczące sporządzania statystyki rachunków narodowych oraz statystyki bilansu płatniczego (BoP). W związku z tym, stosowanie metodologii Europejskiego Systemu Rachunków 2010 (ESA2010) oraz Podręcznika Bilansu Płatniczego i Międzynarodowej Pozycji Inwestycyjnej (BPM6) powinno skutkować wysokim stopniem porównywalności i spójności statystyki rachunków narodowych i bilansu płatniczego. Rewizje benchmarkingowe są okazją do identyfikacji i wyeliminowania rozbieżności między tymi statystykami. W wyniku przeprowadzonych analiz i wprowadzonych zmian poprawiono spójność danych dotyczących eksportu i importu, kosztów związanych z zatrudnieniem i dochodów z tytułu własności.

- Dostosowanie danych dotyczących eksportu i importu (2004-2022)

Przeprowadzone analizy dotyczyły obrotów towarowych oraz obrotów usługowych w eksporcie i imporcie. Niespójności w różnej wielkości zaobserwowano przede wszystkim w usługach, zarówno po stronie eksportu, jak i importu. Do powstania niespójności w obu statystykach przyczyniły się różne praktyki kompilacji i źródła danych stosowane jeszcze przed wprowadzeniem spójnych zasad metodologicznych ESA2010 i BMP6, rewizje danych w latach historycznych a przede wszystkim różnice w podejściu GUS i NBP do terminów i zakresu lat objętych regularnymi rewizjami.

- Transgraniczne dochody z tytułu aktywów mieszkaniowych (2010-2022)

Rewizja danych wynikała z przyjęcia nowych danych opracowanych przez Narodowy Bank Polski i wdrożonych do statystyki bilansu płatniczego za okres 2010-2022. Dane na temat cudzoziemców posiadających nieruchomości w Polsce i Polaków posiadających nieruchomości za granicą opracowane zostały przez NBP. Zmiana miała niewielki wpływ na saldo handlu zagranicznego, spożycie indywidualne gospodarstw domowych oraz ostatecznie na PKB. Przyjęcie wartości usług mieszkaniowych (czynsze umowne) produkowanych przez cudzoziemców z tytułu nieruchomości posiadanych w Polsce oraz usług mieszkaniowych (czynsze umowne) produkowanych przez Polaków z tytułu nieruchomości posiadanych zagranicą przyczyniło się ponadto do zmiany salda dochodów z tytułu własności, a tym samym do zmian dochodu narodowego brutto (DNB).

- Wynagrodzenia Polaków za granicą (2019-2022)

Rewizja danych dotyczących kosztów związanych z zatrudnieniem w ramach sektora zagranica związana jest ze zmianą danych w statystyce bilansu płatniczego. Narodowy Bank Polski zaktualizował szacunki dla okresu lat 2019-2022 na podstawie danych z badania ankietowego NBP przeprowadzonego wśród polskich emigrantów przebywających za granicą w 2022 r. oraz szacunków GUS dotyczących wielkości emigracji.

Poprzednie badania prowadzone były regularnie od 2007 r. do 2018 r. Pandemia COVID-19 uniemożliwiła realizację badania w 2020 r. Kolejna runda odbyła się dopiero na przełomie 2022 r. i 2023 r. Na podstawie badania zebrano informacje dotyczące, m.in.: wynagrodzeń Polaków za granicą (przebywających za granicą do 1 roku – rezydentów Polski), wydatków przez nich ponoszonych, kwot przekazywanych przez Polaków przebywających za granicą do Polski.

Rewizja danych ostatecznie wpłynęła na następujące transakcje: wynagrodzenia, podróże zagraniczne (import usług), składki płacone przez pracodawców i pracowników, podatki płacone za granicą z tytułu dochodów, przekazy zarobków pracowników długookresowych.

Łącznie, zmiany wprowadzone w rewizji 2024 r., których celem była poprawa spójności statystyki rachunków narodowych ze statystyką bilansu płatniczego dotyczyły transakcji sektora zagranica i sektora gospodarstw domowych w okresie 2004-2022. PKB w ujęciu nominalnym uległ zmianie wyłącznie w 2020 r.

- b. Zmiany w statystyce sektora instytucji rządowych i samorządowych (2004-2022)

Rewizja danych w zakresie statystyki sektora instytucji rządowych i samorządowych wynikała z następujących tytułów:

- Zmiany wynikające z przeklasyfikowania wybranych jednostek instytucjonalnych do sektora instytucji rządowych i samorządowych (2004-2022)

Dane dotyczące około 30 jednostek instytucjonalnych były włączane do tego sektora w momencie ich reklasyfikacji, tj. zgodnie z przyjętą polityką rewizji wynikającą z procedury Notyfikacji EDP³. W ramach bieżącej rewizji benchmarkingowej, dla zachowania spójności rachunków narodowych w całym szeregu, zaktualizowano zakres podmiotowy sektora instytucji rządowych i samorządowych od 2004 r.

- Zmiany dotyczące transakcji podatki od produktów i podatki związane z produkcją (2019-2022)

Zmiany te są wynikiem wdrożenia rekomendacji Komisji Europejskiej w zakresie statystyki sektora instytucji rządowych i samorządowych.

³ Excessive Deficit Procedure – Procedura Nadmiernego Deficytu

Zgodnie z zaleceniami dokonano reklasyfikacji opłaty zastępczej w Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych o charakterze użyteczności publicznej w latach 2019-2021. Opłata otrzymywana przez fundusz została przeklasyfikowana z podatków od produktów do podatków związanych z produkcją. Przeniesienie tego podatku z rachunku produkcji do rachunku tworzenia dochodów wraz z towarzyszącymi korektami bilansującymi nie spowodowały zmiany w wartości nominalnej PKB.

Nastąpiło również zmniejszenie podatków z tytułu reklasyfikacji wpłat Dyrekcji Generalnej Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe do Fundusz Dróg Samorządowych (2019-2022). Od 2019 r., na podstawie ustawy o Funduszu Dróg Samorządowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1430, z późn. zm.), Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe przekazuje wpłaty w wysokości 2% przychodów uzyskiwanych ze sprzedaży drewna do Funduszu Dróg Samorządowych. Wpłaty te, rejestrowane jako pozostałe podatki związane z produkcją na rachunku podziału wtórnego dochodów, zostały przeklasyfikowane do pozostałych transferów bieżących. Zmiana ta nie miała wpływu na PKB.

Dodatkowo, zgodnie z wytycznymi KE co do rejestracji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych, dochody Narodowego Funduszu Środowiska i Gospodarki Wodnej z tego tytułu zostały zarejestrowane jako pozostałe podatki związane z produkcją, z rocznym przesunięciem czasowym. Zmiana dotyczy 2021 r. i 2022 r. i nie ma wpływu na PKB.

- Korekta pozostałych dotacji związanych z produkcją z tytułu zwrotów dokonanych przez beneficjentów Tarczy Finansowej 2.0 (2021)

Zmiana ta wynika z aktualizacji danych dotyczących pomocy realizowanej w celu przeciwdziałania skutków pandemii COVID w ramach Tarczy Finansowej Polskiego Funduszu Rozwoju. Korekta polegała na aktualizacji danych o dotacjach o wartości dokonanych przez beneficjentów zwrotów. Zmiana nie ma wpływu na PKB.

- Reklasyfikacja płatności realizowanych przez spółkę Zarządca Rozliczeń S.A. (2008-2022)

Zgodnie z zaleceniami Komisji Europejskiej zmieniony został sposób rejestrowania wydatków Zarządcy Rozliczeń dotyczących wsparcia udzielanego producentom energii. Następujące płatności dokonywane przez spółkę zostały przeklasyfikowane z transakcji transfery kapitałowe do transakcji pozostałe dotacje do producentów:

- na pokrycie tzw. kosztów osieroconych generowanych w skutek przedterminowego rozwiązania umów długoterminowych,
- do energii elektrycznej wytworzonej, wprowadzonej do sieci i sprzedanej przez wytwórców z nowej lub znacząco zmodernizowanej wysokosprawnej kogeneracji,
- związane z rynkiem mocy,
- na pokrycie tzw. ujemnego salda dla wytwórców energii z OZE.

Powyższa zmiana nie wpłynęła na poziom PKB.

Wpływ rewizji 2024 na PKB i DNB

Wpływ wprowadzonych zmian na poziom absolutny produktu krajowego brutto w latach 1995-2022 wahał się od 0,16% w 2007 r. do 1,15% w 2021 r. Zwiększenie PKB wyrażonego w cenach bieżących zanotowano we wszystkich latach objętych rewizją. Zmiany, które w największym stopniu przyczyniły się do wzrostu PKB dotyczyły: usług mieszkaniowych w sektorze gospodarstw domowych, produkcji nieobserwowanej oraz zmian w spożyciu indywidualnym gospodarstw domowych. Natomiast na obniżenie PKB wpłynęły głównie zmiany w statystyce sektora przedsiębiorstw niefinansowych i zmiana wartości usług finansowych i ubezpieczeniowych.

Zmiany w dynamice realnego PKB wahały się od -0,3 p. proc. do +0,3 p. proc. Największy spadek dynamiki zanotowano w 2007 r. oraz 2022 r., natomiast największy wzrost w 2011 r. oraz 2018 r.

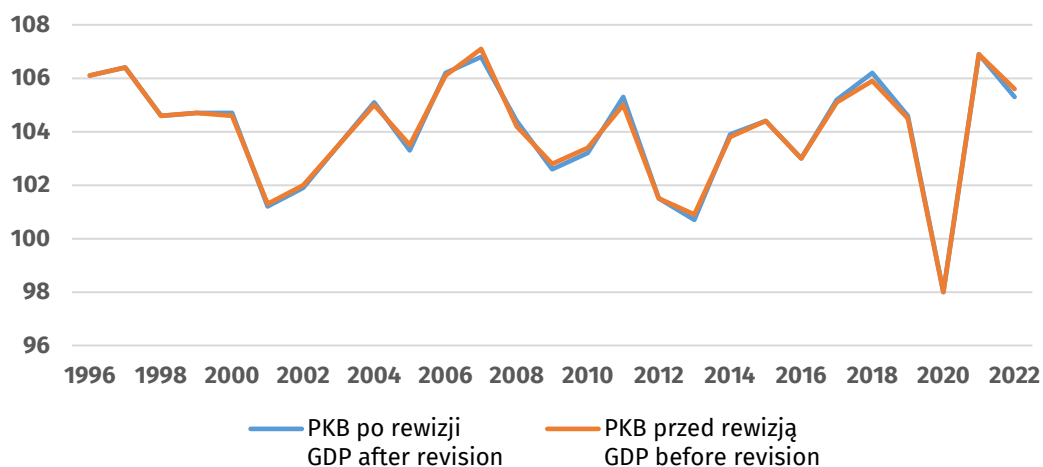
Tablica 1. Wpływ rewizji benchmarkingowej na poziom nominalnego PKB oraz dynamikę wolumenu

Table 1. The impact of benchmark revision on the level of nominal GDP and real growth

Wyszczególnienie Specification	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2022
PKB, rok poprzedni = 100, przed rewizją GDP, previous year = 100, before revision	-	104,6	103,5	103,4	104,4	98,0	105,6
PKB, rok poprzedni = 100, po rewizji GDP, previous year = 100, after revision	-	104,7	103,3	103,2	104,4	98,0	105
Zmiana % PKB Change in % of GDP	-	0,1	-0,2	-0,2	0,0	0,0	-0,3
PKB przed rewizją (mln zł) GDP before revision (m PLN)	345 060	748 483	990 530	1 434 368	1 798 471	2 337 672	3 074 798
PKB po rewizji (mln zł) GDP after revision (m PLN)	364 381	751 669	993 293	1 441 650	1 809 564	2 362 909	3 100 850
Ogółem zmiana PKB (mln zł) Change of GDP (m PLN)	1 321	3 186	2 763	7 282	11 093	25 237	26 052
Zmiana % PKB Change in % of GDP	0,38	0,43	0,28	0,51	0,62	1,08	0,85

Wykres 1. Dynamika zrewidowanego realnego PKB w porównaniu do danych wcześniej publikowanych za lata 1995–2022, rok poprzedni = 100

Chart 1. Reviewed, real GDP growth compared to data previously published for 1995–2022, previous year = 100

Zmiany zauważalne są również w dynamice realnej wartości dodanej brutto (WDB) wg sekcji PKD 2007. W całym okresie objętym rewizją rachunków narodowych, istotne zmiany zarejestrowano w przetwórstwie przemysłowym (sekcja C), które ma największy udział w tworzeniu wartości dodanej brutto polskiej gospodarki. Na skutek zmian w metodyce zestawiania danych, źródłach danych oraz ostatecznie w wyniku bilansowania rachunków narodowych największy wzrost w dynamice realnej WDB sekcji C (+2,3 p. proc.) odnotowano w 2010 r., natomiast w pozostałych latach zmiany mieściły się w przedziale od -1,0 p. proc. w 2006 r. oraz 2022 r. do 2,2 p. proc. w 2004 r. Rewizja danych w zakresie przetwórstwa przemysłowego wpłynęła także na wyniki w całym przemyśle. Największa dodatnia zmiana w dynamice realnej WDB nastąpiła w 2004 r. (+1,6 p. proc.), natomiast największą ujemną korektę w dynamice realnej WDB przemysłu zanotowano w 2000 r. (-1,2 p. proc.).

Z kolei w zakresie sekcji G – Handel; naprawa pojazdów samochodowych (druga co do udziału w wartości dodanej brutto sekcja PKD), największy wzrost w dynamice realnej wartości dodanej brutto odnotowano w 2000 r. (+1,5 p. proc) a największy spadek w 2010 r. (-6,5 p.

proc). W pozostałych latach odnotowano zmiany, zarówno dodatnie jak i ujemne, które mieściły się w przedziale od -1,4 p. proc. w 2007 r. do 1,3 p. proc. w 2008 r.

W sekcji F – Budownictwo, rewizja danych spowodowała największe zmiany w dynamice w 2018 r. (+3,9 p. proc.) i 2008 r. (-7,3 p. proc). W pozostałych latach dynamiki podlegały korektom w przedziale od -3,9 p. proc. w 2005 r. do +3,5 p. proc. w 2009 r.

Istotne zmiany w dynamice realnej wartości dodanej brutto zarejestrowano również w sekcji K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, tj. w 2009 r. spadek o 13,7 p. proc. oraz w 2008 r. wzrost o 19,3 p. proc. W pozostałych latach zmiana dynamiki nie była tak znacząca i mieściła się w przedziale od -4,7 p. proc. w 2007 r. do 6,6 p. proc w 2006 r.

Jedynym obszarem działalności, w którym nie odnotowano zmian w dynamice realnej wartości dodanej brutto była sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.

Tablica 2. Produkt krajowy brutto (w mln zł)

Table 2. Gross domestic product (m PLN)

Wyszczególnienie Specification	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2022
Spożycie ogółem Final consumption expenditure	270 126	614 597	806 089	1 176 138	1 395 725	1 785 223	2 364 610
Spożycie w sektorze gospodarstw domowych Individual consumption expenditure	201 882	474 338	616 950	885 484	1 058 512	1 318 380	1 772 069
Spożycie w sektorze instytucji rządowych i samorządowych Public consumption expenditure	65 188	135 206	181 615	276 065	324 003	445 105	561 847
Akumulacja brutto Gross capital formation	68 800	185 662	199 725	300 709	376 420	445 158	684 031
Nakłady brutto na środki trwałe Gross fixed capital formation	61 068	178 993	189 869	282 713	366 275	434 716	509 661
Eksport towarów i usług Exports of goods and services	79 161	203 501	342 939	575 106	853 420	1 238 965	1 933 458
Import towarów i usług Imports of goods and services	71 706	252 091	355 460	610 303	816 001	1 106 437	1 881 249
Popyt krajowy Domestic demand	338 926	800 259	1 005 814	1 476 847	1 772 145	2 230 381	3 048 641
Produkt krajowy brutto Gross domestic product	346 381	751 669	993 293	1 441 650	1 809 564	2 362 909	3 100 850
Wartość dodana brutto Gross value added	305 683	667 508	873 226	1 267 828	1 606 480	2 084 829	2 766 246
z tego: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	19 868	23 982	29 477	42 032	44 943	60 690	87 012
Przemysł Industry	90 470	160 018	221 308	320 373	419 211	506 793	723 768
Górnictwo i wydobywanie	11 205	16 336	22 372	31 263	27 827	30 568	54 301

Mining and quarrying							
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	66 857	119 704	162 548	233 113	319 738	382 989	547 341
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę Electricity, gas, steam and air conditioning supply	10 021	16 940	26 574	40 504	51 868	64 743	88 024
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	2 387	7 038	9 814	15 493	19 778	28 493	34 102
Budownictwo Construction	26 412	56 251	67 332	107 761	141 644	168 218	181 106
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	57 014	132 446	162 934	228 530	262 145	326 279	428 506
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	13 628	34 281	51 028	76 460	106 649	140 302	180 265
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering	2 983	8 106	8 748	13 543	20 217	23 331	44 370
Informacja i komunikacja Information and communication	7 865	23 481	38 715	44 453	61 414	92 063	138 648
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	7 179	31 253	31 729	51 754	63 577	86 849	144 705
Obsługa rynku nieruchomości Real estate activities	17 490	44 498	54 697	74 608	91 386	137 631	164 891
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	6 932	34 479	43 869	62 029	91 861	120 641	144 731
Administrowanie i działalność wspierająca Administrative and support service activities	2 821	9 067	12 718	26 625	40 092	64 826	78 855
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	21 894	41 523	53 421	77 824	89 284	119 524	144 495
Edukacja Education	13 371	34 196	46 757	65 336	75 784	101 331	120 117
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	8 906	20 555	32 706	54 100	67 975	98 115	138 026

Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	1 438	5 059	7 063	11 553	12 525	16 579	20 680
Pozostała działalność usługowa Other service activities	7 391	8 255	10 634	10 656	17 539	21 319	25 750
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz wytwarzające produkty na własne potrzeby Activities of households as employers and product-producing activities of households for own use	21	58	90	191	234	338	321

Tablica 3. Dynamika wolumenu produktu krajowego brutto, rok poprzedni = 100
Table 3. Indices of gross domestic product volume, previous year = 100

Wyszczególnienie Specification	1996	2000	2005	2010	2015	2020	2022
Spożycie ogółem Final consumption expenditure	107,3	104,1	102,0	103,7	103,6	98,7	104,0
Spożycie w sektorze gospodarstw domowych Individual consumption expenditure	109,2	102,9	101,5	103,8	104,0	96,6	105,4
Spożycie w sektorze instytucji rządowych i samorządowych Public consumption expenditure	102,7	107,9	103,5	102,8	102,4	104,8	100,6
Akumulacja brutto Gross capital formation	117,7	101,3	102,8	105,5	105,5	91,9	107,7
Nakłady brutto na środki trwałe Gross fixed capital formation	119,4	102,4	107,9	95,3	106,8	97,0	101,7
Eksport towarów i usług Exports of goods and services	111,3	123,6	110,1	112,6	106,6	98,9	107,4
Import towarów i usług Imports of goods and services	127,4	115,4	106,6	114,7	105,6	97,5	106,8
Popyt krajowy Domestic demand	109,4	103,4	102,2	104,1	104,0	97,2	104,8
Produkt krajowy brutto Gross domestic product	106,1	104,7	103,3	103,2	104,4	98,0	105,3
Wartość dodana brutto Gross value added	105,5	104,4	103,1	103,1	104,6	97,9	105,5
z tego: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	97,4	98,8	98,3	100,1	91,5	115,1	101,0

Agriculture, forestry and fishing Przemysł Industry	99,0	100,5	104,8	110,4	104,3	96,5	107,4
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	96,9	105,9	97,9	97,8	107,4	89,9	116,6
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	98,9	99,8	105,7	110,7	107,2	94,4	112,3
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę Electricity, gas, steam and air conditioning supply	101,6	92,3	104,2	120,5	86,3	111,3	71,4
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	99,3	127,7	107,2	103,5	103,8	105,4	102,4
Budownictwo Construction	108,4	93,0	101,4	102,3	110,5	92,7	102,4
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	111,1	105,8	102,5	98,2	106,1	97,6	102,6
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	102,3	112,4	109,3	110,3	98,7	90,7	108,5
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering	117,5	111,8	111,6	102,9	100,2	73,6	110,9
Informacja i komunikacja Information and communication	112,9	110,8	96,7	90,0	109,8	107,6	105,4
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	123,2	125,9	104,4	100,5	116,2	87,1	141,6
Obsługa rynku nieruchomości Real estate activities	115,7	99,9	101,9	107,3	100,9	103,4	102,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	95,1	147,3	107,5	92,4	111,8	101,8	104,9
Administrowanie i działalność wspierająca Administrative and support service activities	117,9	98,7	96,5	117,6	108,8	94,7	100,5
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	102,4	89,0	102,5	98,2	100,8	103,7	103,7

Edukacja Education	111,4	135,6	102,3	99,8	102,4	104,0	95,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	106,5	112,3	100,2	111,6	95,3	102,6	97,7
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	133,6	129,5	99,4	94,8	106,7	101,6	104,1
Pozostała działalność usługowa Other service activities	104,5	55,5	104,0	83,9	101,0	99,2	109,6
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz wytwarzające produkty na własne potrzeby Activities of households as employers and product-producing activities of households for own use	103,6	102,4	114,9	141,2	102,4	98,1	105,6

Od strony rozdysponowania PKB największe zmiany wolumenu wystąpiły w spożyciu ogółem oraz akumulacji brutto, w tym w nakładach brutto na środki trwałe. Zmiana dynamiki akumulacji obserwowana jest prawie w całym szeregu, przy czym największe dodatnie zmiany odnotowano w 2004 r. i w 2019 r. (odpowiednio o 1,0 p. proc. i 1,2 p. proc.). Spadek dynamiki odnotowano zamiast w 2010 r. i 2022 r. (odpowiednio o 6,3 p. proc. i o 0,8 p. proc.). Podobny kierunek zmian zanotowano w przypadku nakładów brutto na środki trwałe.

W kategorii spożycie ogółem w 2010 r. odnotowano wzrost wolumenu o 1,5 p. proc. W pozostałych latach zmiany mieściły się w przedziale od -0,3 p. proc. do 0,3 p. proc.

Zmiany dotyczące eksportu i importu towarów i usług wpłynęły na dynamikę wolumenu obu zmiennych, przy czym zmiany w dynamice eksportu mieściły się w przedziale od -0,1 p. proc. do 0,1 p. proc., natomiast zmiany w dynamice importu były większe i wyniosły od -0,4 p. proc. do 0,5 p. proc.

Zaprezentowane powyżej zmiany wynikały głównie z rekomendacji KE i dedykowanych grup roboczych, które skutkowały zmianami w algorytmach szacowania wybranych transakcji w rachunkach narodowych i źródłach danych wykorzystywanych do zestawiania rachunków narodowych.

Opracowanie merytoryczne:
Departament Rachunków Narodowych
Dyrektor Anita Perzyna
Tel: 22 608 37 64

Rzeczoznawstwo:
Wydział Współpracy z Mediami
Tel. komórkowy: +48 695 255 032
Tel. stacjonarne: +48 22 608 38 04, +48 22 449 41 45,
+48 22 608 30 09
e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

- stat.gov.pl
- [@GUS_STAT](https://twitter.com/GUS_STAT)
- [@GlownyUrzadStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny)
- [gus_stat](https://www.instagram.com/gus_stat)
- [glownyurządstatystycznygus](https://www.youtube.com/glownyurządstatystycznygus)
- [glownyurządstatystyczny](https://www.linkedin.com/company/glownyurządstatystyczny)

Powiązane opracowania

[Informacja Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie skorygowanego szacunku produktu krajowego brutto za 2023 rok](#)

[Informacja Głównego Urzędu Statystycznego na temat rewizji rachunków narodowych w latach 1995-2022](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Roczne wskaźniki makroekonomiczne - rachunki narodowe wg ESA 2010](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Produkt krajowy brutto](#)

[Wartość dodana brutto](#)

[Akumulacja brutto](#)